

Horitzons propers

Malgrat totes les limitacions imposades per l'Estat en la votació participativa del 9-N, ha estat la primera vegada en 300 anys que els ciutadans han votat sobre la independència del país, un fet que ha reforçat el procés polític actual de Catalunya. Si fos un partit de futbol, des del 9-N el procés de Catalunya va guanyant per 1-0. El partit, però, continua. Ara entrem en una nova etapa, potser decisiva. Tot apunta que s'iniciarà amb la convocatòria d'unes eleccions al Parlament que els partits favorables a la independència podran convertir en la decisió ciutadana que l'estat espanyol impedeix fer. Plantejades així, aquestes eleccions substituiran el referèndum legal que altres democràcies plurinacionals més civilitzades (el Canadà, el Regne Unit) han pogut organitzar legalment.

Potser alguns ciutadans creuen que des de l'Estat s'oferirà alguna proposta de reforma constitucional que sigui acceptable majoritàriament a Catalunya. En tot cas, hauria de ser una proposta que vingüés de la mà conjunta dels principals partits espanyols. Si només l'ofereix un partit representarà un exercici més de focs artificials retòrics. La iniciativa hauria de venir de l'Estat, no de Catalunya. Aquesta és una conclusió del fracàs de la reforma de l'Estatut.

En aquest sentit, transcripció a continuació unes declaracions del 1896 de Cánovas del Castillo, president del govern espanyol de l'època, en què parlava de la possible independència de Cuba dos anys abans que es produís:

"¿Nuestras relaciones con los Estados Unidos? Son excelentes; como con todas las demás naciones. [...] No quiero nada de conciliaciones, nada de medias tintas, ninguna transacción con los rebeldes. [...] Mientras esté en este sillón, mientras tenga la honra de presidir el Consejo de ministros, mi política se resumirá así. Ninguna fanfarronada ni temeridad: calma y firmeza en el interior; en el exterior ninguna confesión, ningún paso atrás, ninguna debilidad frente a quienquiera que sea. La razón y el derecho están con nosotros, y tenemos la voluntad inquebrantable de hacerlos triunfar. [...] He aquí mis pensamientos... y creo que el pueblo español no me perdonaría el que tuviera otros" (La Vanguardia, 21 de novembre de 1896).

Hi ha coses que no canvien (118 anys després!).

Des de la perspectiva favorable a la independència, una possible seqüència de l'etapa que ara iniciem podria ser la següent: 1) eleccions al Parlament amb victòria dels partits independentistes (majoria absoluta d'escons); 2) formació d'un go-

FERRAN REQUEJO

CATEDRÀTIC DE CIÈNCIA POLÍTICA, UPF

vern, previsiblement de coalició, amb un programa d'implementació de la independència (internacionalització inclosa); 3) establiment de les estructures d'estat necessàries per a aquest objectiu; 4) proclamació de la independència; 5) establiment d'un procés constituent encapçalat pels representants polítics amb inclusió de procediments de participació ciutadana (per a més detalls remeto a l'informe núm. 10 del CATN: *El procés constituent*).

Centrem-nos en els dos primers punts.

1) Eleccions. Tal com sostenia en un article anterior, crec que hi ha dos criteris que els partits polítics favorables a la independència haurien de tenir presents: a) la maximització del nombre de diputats en el proper Parlament, i b) mantenir l'actual lideratge del president de la Generalitat. El primer criteri requereix un estudi previ –que avui no està fet– sobre els diversos escenaris electorals (lístes conjuntes, lístes separades amb punts programàtics compartits, inclusió de membres d'organitzacions civils i d'independents, etc.). La qüestió de les lístes és una decisió important. Crec que s'ha de fer a partir d'una informació rigorosa. Les anàlisis politològiques estàndard aconsellarien lístes separades, però en aquest cas no coneixem la quantificació previsible dels efectes dinàmics (centrífugs i centrípets) d'una llista conjunta. El segon criteri, el manteniment de l'actual president de la Generalitat, es basa tant en qüestions de política interna –els efectes d'un canvi de lideratge són força imprevisibles– com en qüestions de política internacional –no s'entendria gens un canvi de lideratge a mig partit.

Aquests dos criteris poden semblar parcialment contradictoris, però no necessàriament ho són. Crec que, abans de les eleccions, especialment CDC i ERC haurien de pactar quatre punts fonamentals: a) la composició del nou govern –almenys parcialment– en cas de guanyar les eleccions (obert a altres formacions independentistes); b) els objectius de govern –distingint allò que és prioritari i allò que ho és menys; c) les principals decisions estratègiques i procedimentals; i d) el calendari (revisable segons els esdeveniments).

2) El nou govern. Hauria de ser un govern fort, amb persones indiscutibles en termes polítics i professionals i amb experiència internacional en el seu camp. De fet, la internacionalització hauria de ser un dels components prioritaris del nou govern. S'han fet coses, però ara cal més amplitud i més intensitat. L'establiment d'una conselleria d'Exteriors sembla una idea recomanable.

Al costat de les decisions i la gestió quotidiana, els dos reptes més importants del nou govern seran l'establiment de les estructures d'estat que permetin la proclamació de la independència i la gestió del temps del procés, és a dir, la decisió del moment més adequat per procedir a la proclamació. Serà el moment de la *desconnexió* de la legalitat i de les institucions espanyoles. Cal estar preparats. Són tasques complexes que requereixen equilibris i que hauran de realitzar-se encara dins d'una legalitat hostil i de les habituals restriccions pressupostàries i d'efec econòmic del govern central. (La querrela de la Fiscalia? Veurem què diu el TSJC. De moment, ni cas.)

Vivim temps extraordinaris. El país necessita i la majoria de la ciutadania espera que els partits estiguin a l'altura dels reptes actuals. És el moment de les complicitats, la generositat, la professionalitat i els acords de confiança. Cal anar a bon ritme, però sense precipitacions que puguin hipotecar la principal finalitat del procés: la llibertat del país per construir una democràcia i un estat de dret de qualitat, i per poder decidir les seves interdependències en un món globalitzat.

DAVID BORRAT

Abans de les eleccions, CDC i ERC haurien de pactar el nou govern, els seus objectius, l'estratègia i el calendari del procés